

HISS THE BEAUTY OF THE WORLD WITH THE EYES OF THE HEART CATARACTS-BLURRED EYES

Beshariq Abu Ali ibn Sino Public Health Medical Technician teacher, Beshariq district, Fergana region

Isaqova Guljaxon Sodiqovna.

Annotation: the fact that cataracts are expanding as a global problem among the population today and the implementation of preventive measures.

Keywords: cataract, shell cataract, floor cataract, core cataract, lycopoid cataract, full cataract, gavhar.

Katarakta- asosan go'z gavhari xiralashish kasalligi xissoblanadi.

Kataraktaning tug'ma va orttirilgan turlari mavjud.

Tug'ma kataraktalarda loyqalanishning qaysi qismga taalluqligiga qarab, oldi va orqa qutb kataraktasi (Cataracta polaris ant. et posterior), kortikal katarakta (Cataracta corticalis), qavatma- qavat (cataracta zonularis), qobiq kataraktasi (cataracta capsularis) va to'liq katarakta (cataracta totalis) deyiladi (152-rasm). Tug'ma kataraktaning o'ziga xos 3 asosiy belgisi bor:

1. Ikkala ko'zda bir vaqtda paydo bo'ladi.
 2. Konsistentsiyasi yumshoq bo'ladi.
 3. Loyqalanish avj olmay bir xilda turadi.
1. Qutbli kataraktasi gavharning oldi va orqa qutbi markazida ochko'kimtir nuqtaga oxshab turadi. Oldi qutb kataraktasi ko'zning ilk embrional davrida uning umumiy ektodermadan ajralish jarayoni paytidagi patologiyadir.
 2. Kortikal katarakta - embrional yadro atrofida loyqalanish paydo bo'lishidan vujudga keladi, bunda gavhar onhko'kimtir tus olib, diffuz loyqalanish bo'ladi. Ko'zning ko'rishi pasayadi, operatsiya lozim bo'ladi.
 3. Qavatma-qavat zonulyar katarakta - gavhar markazidagi tiniq yadro va uning atrofidagi tiniq kortikal qismi orasida bir necha notiniq qavatlar oralab yotadi.

Hayot davomida **orttirilgan kataraktalarning** juda ko'p uchraydigani qarilik kataraktasi (Cataracta senilis) dir. Hayotda orttirilgan kataraktalar awal bir ko'zda, keyin ikkinchi ko'zda paydo bo'ladi. Qarilik kataraktasida loyqalanish ko'pincha

Qarilik kataraktasining 4 klinik davri bor:

1. Boshlang'ich katarakta (Cataracta incipiens).
2. Yetilmagan katarakta (Cataracta nondum matura).
3. Yetilgan katarakta (Cataracta matura).
4. O'ta pishgan katarakta (Cataracta hypermatura)

Qarilik kataraktasining gavhar kortikal qismidan boshlanadigan turi birinchi davrda loyqalanish gavharning periferik ekvatoriga, kortikal qavatning oldi yoki orqa xaltasiga yaqin qismda juda nozik nuqta yoki chiziqlar shaklida boslanadi va radial yo'nalish olib, gavharning oldi yoki orqa qutbida, keng tomoni esa ekvator tomonda yotadi. Bular qorachiq kengaytirilganda yonidan nur tushirib qaralganda oq kulrang nuqta va chiziqlarga o'xshab ko'rinadi. Nur yurgizib qaralganda esa, qizg'ish satlida qora tus olib ko'rinadi. Loyqalanish juda kamdan-kam qorachiq markazda - yadro oldi, yo orqasi, kortikal qavatlaridan birida paydo bo'ladi. Bunda diffuz oq kulrang bo'lib ko'rinadi. Loyqalanishning ekvatoridan boshlanadigan variantida ko'zning korishi uzoq vaqtgacha o'zgarmaydi, ikki uchli yadro variantida esa ko'rish tez pasayadi va bemor ko'zi oldida yengil tuman paydo boladi.

Loyqalangan chiziq - tolalar qalinlashib, bir-biri bilan aralashib qorachiq zonasiga yetib keladi va ular biroz shishadi, yadro atrofiga tarqaladi va ko'rishni pasaytiradi. Tolalarning shishuvi gavhar membranasining ko'z ichi suyuqligidan suvni ko'proq gavhar tarkibiga o'tkazib suvlanishidan bo'ladi. Bu 2-davr - pishmagan kataraktaning klinik simptomlari, birinchidan oldi kamera chuqurligining kichrayishi, ikkinchidan, gavharning hamma tola (kortikal qavati)larining to'liq loyqalanmagani munosabati bilan yonidan nur tushirib

qaraganda, qorachiq qirrasi ostida o‘roqsimon soya paydo bo‘lishi, uchinchidan, ko‘rishning anchagina pasayishidadir. Ko‘rish 0,1-0.2 ga teng bolishi mumkin.

3-davr kataraktaning pishgan, yetilgan davri Bu davrda gavhar membranasi o‘tkazuvchanligi teskari, tashqi tomonga yurib o‘tib, undan suv qisman chiqib ketishi natijasida gavharning hajmi biroz kichrayib, boshlang‘ich davridagi o‘z holiga qaytadi. Shuning uchun oldi kamera yana normal holiga keladi. Gavharning to‘liq loyqalanganidan rangdor pardaga oid qorachiq qirrasi yonidagi o‘roqsimon soya ham yo‘qoladi. Ko‘zning buyumlar shaklini ajrata bilish qobiliyati ham (gavhar to‘liq loyqalanganidan) yo‘qolib, ko‘zning faqat yorug‘lik sezish qobiliyatigina saqlanadi. 4-davr kataraktaning o‘ta pishib yetilgan davri Bunda, birinchidan, loyqalangan tolalar aralashib bir xil loyqalangan massa kulrang tusga kiradi. Ikkinchidan, gavhar kichrayib, oldi kamera chuqurlashadi. Uchinchidan, ko‘z soqqasi harakatanganda rangdor parda (gavhar kichrayganidan) shamolda eshik pardasiga o‘xshab silkinib qimirlaydigan bo‘ladi. Bu iridodonesis deyiladi. Ko‘z kichraygan yadro yoni atrofidan ko‘ra boshlaydi.

Bugungi kunda xitoylik mashxur oftolmolog shifokorlar tomonidan o‘zbekistonda qariyalar ko‘zidagi katarakta kasalligiga bepul tashxis qo‘yilib va bepul davolash ishlari amalga oshirilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

- 1) Hamidova Muhtaram Hamidovna Ko‘z kasalliklari Toshkent, Qatortol ko‘chasi, 60 2006-yil.
- 2) SH . A. Po‘latova , L. X. Saidova “ Kattalarda hamshiralik ishi” TOSHKENT «VNESHINVESTPROM» 2014
- 3)Qizi S. G. G., Teshaboyevna D. D. Methods Of Formation Of Independent Reading Skills In Primary School Pupils //JournalNX. – C. 21-24.
- 4) Kizi S. G. G. Formation Of Independent Reading Skills in Primary School Students //Texas Journal of Multidisciplinary Studies. – 2021. – T. 2. – C. 222-224.